

UPPFÖLJAREN: Homeopati

Seriöst men ovetenskapligt

I förra numret diskuterade Ikaros alternativa behandlingsmetoder, speciellt homeopati. Bland annat intervjuades **Liisa Sulkakoski**, läkare och homeopat i Åbo, som bedyrade homeopatins goda resultat. Men hur uppfattas homeopatin på Finlands läkarförbund?

Ikaros ringde upp **Hannu Halila**, gynekolog och utbildningsdirektör på förbundet, som konstaterar att i Finland forskar man inte i homeopati. Därmed är det svårt att se hur behandlingsmetoden skulle kunna bli en del av skolmedicinen.

Hannu Halila

– Det teoretiska tankesättet, att "lika botar lika", är i och för sig intressant, men jag kan inte påstå att homeopatin diskuterats mer än andra alternativa behandlingsmetoder. Dessutom har jag personligen svårt att förstå hur ett ämne som späts ut så pass mycket att inte en enda molekyl finns kvar kan ha någon effekt alls.

Ligger det närmare till hands att tala om en placeboeffekt?

– Så är det nog. Placeboeffekten har ju visat sig vara märkvärdigt framgångsrik, så om homeopatin på så sätt kan bidra till ett tillfrisknande är den något positivt. Det är dock viktigt att påminna sig om att det gäller för lindrigare sjukdomar och symptom.

Många läkare är ändå övertygad om att homeopatin fungerar.

– Vi har än så länge inga vetenskapliga bevis på detta. Fanns sådana bevis så skulle behandlingsmetoden även kunna kompenseras av staten. Så har fallet varit till exempel med akupunktur. Den behandlingsmetoden har mött de vetenskapliga kriterierna.

Överallt gäller dock inte samma bedömning, påpekar Halila. Folkpensionsanstalten i Finland ersätter inte homeopatiska behandlingsmetoder. Däremot ersätter den tyska staten behandlingsmetoder som utförts av homeopater enbart.

Hur ser du på att läkare också är verksamma som homeopater?

– Om homeopatin erbjuds som behandlingsmetod så är det nog bättre att en läkare med utbildning och kunskap att ställa diagnos erbjuder den. Det är viktigt att en läkare först fastställer en diagnos för att på så sätt bedöma hur allvarlig sjukdomen är. Det kan till och med vara livsfarligt ifall en person helt överger skolmedicinen för att vända sig till alternativa behandlingsmetoder.

Det värsta fall Hannu Halila vet att berätta är ett där föräldrarna till ett barn med diabetes helt övergav behandlingen med insulin för att pröva en alternativ behandlingsmetod – Kuhnebad. Detta ledde till att barnet dog.

Mediciner från naturen

Halila påpekar att homeopatin ingalunda har ensamrätt på användningen av naturliga ämnen: den klassiska medicinen grundar sig i hög grad på naturmedel.

– Ditoxin, en medicin för hjärtsvaghet, hämtas från växtriket. Aspirin är ett naturmedel, liksom diverse läkemedel mot cancer: medicinen taxol hämtades ursprungligen från ett träd som växer i Kalifornien.

Dessutom, konstaterar Hannu Halila, är homeopati – metoden där ämnen späds ut i vatten – en sak och användningen av naturmedel en annan.

Kritiken förståelig

Samtidigt konstaterar Halila att antalet människor som söker upp alternativa behandlingsmetoder ökat – inte lika mycket som i övriga Europa men ändå märkbart.

Tyder inte detta på att den kritik som riktas mot skolmedicinen, att den ser endast till symptomen och inte till patienten, är korrekt?

– Jag kan förstå den kritiken och tror att många läkare kunde lära sig något av homeopatens metoder. Att ta sig mera tid, att se hela situationen är viktigt. Det här förekommer nog också inom skolmedicinen. Ta till exempel systemet med en familjeläkare: här lär sig läkare och patient känna varandra på ett annat sätt än vad som är möjligt i ett system som ger utrymme för 15 minuter per patient.

Varje patient borde egentligen ges 30 till 60 minuter, tycker Hannu Halila.

Inga kvacksalvare

Halila vill understryka att han uppfattar homeopaterna som seriösa, inte som kvacksalvare som är ute efter pengar.

– Det finns nog även sådana inom den alternativa medicinen, till exempel de som sysslar med mineralämnen och menar att sjukdomar beror på ämnesbrister.

Men den seriösa inställningen till trots kan homeopaterna inte producera den bevisföring som den medicinska vetenskapen kräver.

Dan Lolax
dan.lolax@abo.fi

KUHNEBAD

Kuhnebadet infördes av Louis Kuhne (1835-1907). Kuhne var först fabrikör i 24 år. På äldre dagar (1883) startade han en behandlingsanstalt i Leipzig.

I höftbadet sitter man med vatten över höfterna och så gnuggas vattnet in i höfterna (5-20 minuter). I ett så kallat Sitz-bad, sitter patienten med baken i höjd med vattenytan och gnuggar sig med kallt vatten och en grov linneduk omkring könsorganen. Ångbad i ångkabin två gånger i veckan, 15-30 minuter långa hör också till.

Idén bakom Kuhnebadet är att morbida ansamlingar i kroppen ska förlösas – "slaggämnen" ska återföras till underlivet genom vilket de sedan kan avföras på naturlig väg.

Med Kuhnebehandling förstås idag oftast en kombination av vattenbad, solbad, leringpackningar, specialdiet, bastubad och tarmsköljningar.

Kuhne utvecklade också en ansiktsdiagnostik som bygger på idén att gaser i tarmen som inte kommer ut kan läcka ut i kroppen och ligga under huden, vilket förändrar anletsdragen och färgen i ansiktet.

Enligt positivt inställda källor på internet kan baden bota huvudvärk, blod i huvudet, depression, trötthet, magproblem, aptitlöshet, till och med både frigiditet och sexuell överstimulans (även om de kunde uppfattas som motsatta problem). I en bredare version på internet kan Kuhneterapi bota bland annat diabetes, hjärtbesvär, njur- och äggstocksbesvär, reumatism, utslag och ischias.

Alternativmedicin eller övertygelseterapi?

Hösten 1995 satt läkaren **Auvo Rauhala** från Vasa hemma efter en operation. "Jag hade inget vettigt att göra", säger han. Han deltog därför i den medicinska tidskriften Duodecims ordtävling, där de bland annat efterlyste en ny finsk term för alternativmedicin (vaihtoehdolläketiede/-lääkintä). Rauhala vann 1000 mk med termen "uskomuslääkintä", som kan översättas till "övertygelsemedicin" eller "trosbaserad terapi". Till Rauhals glädje har termen vunnit framgång och används bland annat av läkaren Veijo Saano, en aktiv skribent på området.

Det nya ordet har ändå inte slagit igenom helt utan att ifrågasättas. I *Wikipedia* (det internetbaserade uppslagsverket som skrivs av dess användare) på finska hittar man också en diskussion om termen. En anser att

uppslagsordet bara ska vara "alternativ medicin" eftersom det inte handlar om övertygelse; hundar och barn kan ju bli hjälpta utan att de tror på saken. Andra igen tycker att termen "alternativ medicin" är laddad; den får det att låta som om det rör sig om ett verkligt alternativ till det man annars kallar för "medicin", medan det inte är det, eftersom det handlar om vård som inte är granskad enligt vetenskapliga kriterier.

Det verkar som om den diskussionen är här för att stanna.

YN

Källor:
Duodecim 12/1995
Wikipedia på finska; diskussion:
http://fi.wikipedia.org/wiki/Keskustelu_luokasta:Uskomuslääkintä

Effektiv utbildning till behandlare

Utbildning ges också inom alternativa eller komplementära vårdformer. En sak är att utbildningens kvalitet kan variera kraftigt eftersom den inte är stadgad, liksom att olika vårdformer kan ha rätt varierande teoretiskt grundlag.

Centralförbundet för Naturmedicin r.f. har en databas över praktiserare som fått utbildning (<http://www.lkl.fi>). De kriterier på utbildning som förbundet uppställt är minst 200 timmar i medicinens grunder, minst 50 timmar naturläkemedel, minst 200 timmar

specialisering i en egen alternativ vårdform (shiatsu, rosenterapi och så vidare) plus 16 timmar första hjälp. En snabb uträkning ger vid handen att det sammanlagt är 466 timmar.

En läkare återigen har en 6-årig universitetsutbildning på sammanlagt 180 studieveckor. För att anse att den naturmedicinska utbildningen kan tävla med den läkarvetenskapliga får man antingen lov att anta att den senare är synnerligen korrupperande till sin natur eller att den förra är extremt effektiv.

Red.